

A decorative graphic on the right side of the page consists of three red circles of varying sizes and several thin red lines. One large circle is at the top, a smaller one is below it, and a very large one is at the bottom right. Lines connect the circles and extend across the page.

Rekenkamercommissiebrief

Quick scan brandmeldingen

December 2013

Aan:
De gemeenteraad van Hardenberg

Inleiding

In deze rekenkamerbrief doet de rekenkamercommissie van de gemeente Hardenberg verslag van een door haar gehouden quick scan naar de kosten en aanpak van (vermeende) onnodige brandmeldingen.

De commissie bestaat uit¹:

mevrouw C.S. Verbraeken-Meijer, raadslid
de heer M. Breukelman, raadslid, voorzitter a.i.
de heer S.C. Stelpstra, raadslid

De commissie wordt ambtelijk ondersteund vanuit de griffie.

Aanleiding onderzoek

Onechte en ongewenste brandmeldingen zijn meldingen van automatische brandmeldsystemen van bedrijven en instellingen die zijn aangesloten bij de regionale meldkamer waarvoor de brandweer uitrukt, maar waar – achteraf – geen uitruk noodzakelijk was geweest, omdat er geen sprake was van een daadwerkelijke brand of een andere situatie waarbij de brandweer wordt ingeroepen².

Dergelijke nodeloze uitrukken kosten naar verwachting veel geld en inzet. De commissie wil weten of deze aanname klopt en zo ja, of daar wat aan gedaan wordt.

Doel onderzoek

De rekenkamercommissie van de gemeenteraad van Hardenberg wil een beeld krijgen van het aantal nodeloze uitrukken, de kosten daarvan voor de gemeenschap en wil weten hoe de brandweer omgaat met onechte en ongewenste meldingen.

Onderzoeksvragen

De rekenkamercommissie heeft hierover de volgende vragen uitgezet bij de brandweer Hardenberg:

- wat zijn de aantallen en hoe is de verhouding van echte en onechte/ongewenste meldingen in de jaren 2009 t/m 2013 (tot nu toe)?
- wijkt deze verhouding af van landelijke cijfers en zo ja, hoe wordt dat verklaard?
- zijn er opvallende, veelvoorkomende, oorzaken van meldingen?
- zijn er "veel-veroorzakende" melders (bedrijven of instellingen) bekend?
- zijn er gevallen bekend waarbij deze meldingen hebben geleid tot vertraagde hulpverlening bij (gelijktijdige) echte meldingen?
- wat zijn de (maatschappelijke) kosten van deze onechte/ongewenste meldingen? Denk hierbij aan: uitrukken, materieel, tijd, inzet vrijwilligers, etc.
- wat is het beleid van het college/de brandweer (al dan niet in regionaal en/of landelijk verband) geweest om het aantal meldingen terug te dringen? Denk hierbij aan: communicatie algemeen, communicatie specifiek, waarschuwingen, dwangsommen, etc.
- (hoe) werkt dit beleid in de praktijk?

---

¹ Medio 2012 is de externe voorzitter wegens andere werkzaamheden gestopt. In afstemming met het presidium uit de gemeenteraad heeft de commissie besloten om tot aan de verkiezingen van 2014 voorlopig zonder externe voorzitter verder te gaan.

² Onechte meldingen worden onder andere veroorzaakt door stoom, douche, waterkokers, vervuilde melder, beïnvloeding door een ander systeem, of beschadiging. Ongewenste meldingen door bijvoorbeeld bakken, braden, solderen, roken, lassen, of opzet. Zie verder de beantwoording op de onderzoeksvragen, bijlage 1.

Uitvoering

De rekenkamercommissie heeft de vragen op 18 september 2013 via de ambtelijke organisatie – intern – uitgezet bij de brandweer met het verzoek hierop schriftelijk te reageren.

Op 8/23 oktober 2013 heeft de brandweer per brief informatie verstrekt aan de commissie. Deze brief is als bijlage 1 bij deze rekenkamercommissiebrief gevoegd. Op 15 oktober heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de heer M. Cuperus (commandant brandweer) en de heer G. Willighagen (brandweer) en de leden van de commissie. Daarbij is de brief op diverse onderdelen toegelicht en verduidelijkt. In overleg is daarbij besloten om de in de brief gemelde bedrijfsgegevens te veralgemeniseren of te verwijderen. Vermelding van deze gegevens heeft voor het doel van dit onderzoek geen meerwaarde en kan mogelijk negatief uitpakken in de beeldvorming.

Aan de hand van de ontvangen informatie en het gevoerde gesprek heeft de rekenkamercommissie een conceptrapport met bevindingen aan de raad opgesteld. Deze is voor "hoor en wederhoor" aan commandant brandweer en de burgemeester gezonden. De commandant heeft hierop – in afstemming met de burgemeester - op 21 november gereageerd.

Vervolgens is een definitief rapport (deze rekenkamercommissiebrief) opgesteld.

Beantwoording

Met brief van 8/23 oktober zijn de vragen van de commissie door de brandweer beantwoord. Naast algemene informatie over onechte en ongewenste meldingen, is ingegaan op de gestelde vragen. Hieronder zijn de vragen herhaald en is de beantwoording door de brandweer voor het grootste deel weergegeven. Voor de complete beantwoording verwijzen we naar bijlage 1.

Vraag 1:

Wat zijn de aantallen en hoe is de verhouding van echte en onechte/ongewenste meldingen in de jaren 2009 t/m 2013 (tot nu toe)?

Brandmeldingen Gemeente Hardenberg via automatische brandmeldinstallaties vanaf het jaar 2007 tot heden^{3 en 4}.

Percentage automaten afgezet tegen gewenste meldingen										
jaar	totaal	gewenst		onecht		ongewenst		onbekend		pac
Hardenberg	oms		%		%		%		%	
2007	203	6								
2008	196	3								
2009	174	5						169	97,1	8
2010	180	8	4,4	43	24	106	58,9	23	12,8	6
2011	190	5	2,6	27	14	76	40	82	43,2	6
2012	193	21	10,9	73	38	99	51,3			4
2013	119	10	8,4	54	45	55	46,2			3
2013	158	13	11	72	61	73	62			4
interpoleren naar gehele jaar, meldingen van 2013 gaan tot 22-9-2013										
jaar	totaal			jaar	totaal					
Zwolle	oms			Deventer	oms					
2009	937			2009						
2010	875			2010	655					
2011	919			2011	544					
2012	817			2012	483					
2013	636			2013	443					

De afgelopen jaren heeft brandweer Ommen-Hardenberg veel aandacht besteed aan het terugdringen van deze loze meldingen. Mede geholpen door het vernieuwde Bouwbesluit 2012. De verwachting voor dit jaar is dat er totaal circa 158 – 13 (gewenst meldingen) 145 loze meldingen overblijven.

Vraag 2:

Wijkt deze verhouding af van landelijke cijfers en zo ja, hoe wordt dat verklaard?

Percentage loos alarm ten opzichte van alle automaten

Totaal loos alarm Totaal loos alarm alle automaten
Landelijk Hardenberg incl.PAC Overijssel

Bron CBS

2009	52900	177	4500
2010	48500	178	4000
2011	54700	191	5000
2012	onbekend	176	onbekend
2013	onbekend	149	onbekend

149 = 145 plus de 4 PAC meldingen

³ oms: openbaar meldsysteem | PAC: particuliere alarmcentrale | RAC: regionale alarmcentrale

⁴ vergelijk: Zwolle 123.000 inwoners en 111 km² | Deventer 98.000 inwoners en 134 km² | Hardenberg 59.600 inwoners en 317 km²

Over de onechte, ongewenste meldingen hanteert het CBS andere criteria voor registratie. Te weten: werkzaamheden (ongewenst), storing apparatuur (onecht), en andere oorzaak. Laatst genoemde (andere oorzaak) wordt niet door de gemeente Hardenberg gebruikt.

De brandweer Hardenberg hanteert drie criteria: onecht, ongewenst, gewenst. Hierdoor is het niet mogelijk de landelijke CBS cijfers en de lokale cijfers zuiver te vergelijken op de onderdelen ongewenst, onecht.

Er is een vergelijking gemaakt naar het totaal aantal inwoners met betrekking tot het aantal automatische brandmeldingen. Landelijk komt dit op circa 3 tot 3,5 meldingen per 1000 inwoners, voor de provincie Overijssel bedraagt dit circa 3,5 tot 4 meldingen per 1000 inwoners. Voor gemeente Hardenberg geldt: circa 2,5 tot 3 meldingen per 1000 inwoners. In vergelijking zitten we dus lager.

Vraag 3:

Zijn er opvallende, veelvoorkomende, oorzaken van meldingen?

Uit de registratie van de uitrukverslagen komt naar voren dat de meeste meldingen afkomstig zijn van roken onder een rookmelder, andere veelvoorkomende oorzaken zijn, bakken en braden, stoomvorming, werkzaamheden en baldadigheid. Ook door systeemstoring (beïnvloeding door ander systeem) zijn diverse meldingen binnengekomen.

Vraag 4:

Zijn er "veel-veroorzakende" melders (bedrijven of instellingen) bekend?

In onderstaande lijst staat de top 10 van de meest veroorzakende instellingen/bedrijven in de gemeente Hardenberg.

Veelplegers:						
	2009	2010	2011	2012	2013	totalen
1	18	10	12	21	13	74
2	13	17	12	20	0	62
3	13	16	12	10	11	62
4	11	10	12	6	2	41
5	10	4	9	7	4	34
6	7	6	10	9	0	32
7	2	10	8	4	6	30
8	3	2	5	7	3	20
9	2	0	0	8	10	20
10	4	3	3	5	4	19

Er wordt per jaar een top 10 lijst bijgehouden van welk bedrijf / instelling de meeste nodeloze brandmeldingen genereerde. Verder wordt er door een medewerker van de afdeling Risicobeheersing contact opgenomen met de eigenaar van de brandmeldinstallatie met de vraag wat de oorzaak is geweest en worden de nodige acties uitgezet om te komen tot verbetering.

Opvallend is dat in 2012 er een bedrijf uitspringt, dit heeft te maken met het vernieuwen van een groot gedeelte van de brandmeldcentrale, tevens wordt er aan gewerkt deze brandmeldcentrale te kunnen certificeren. Een ander bedrijf/instelling springt er ook uit, deze is inmiddels niet meer aangesloten bij het RAC omdat de verplichting tot doormelding is vervallen bij de invoering van het vernieuwde Bouwbesluit 2012.

In het jaar 2012 en 2013 tot heden komen er veel ongewenste / onechte meldingen binnen van een instelling, momenteel zijn er nog veel storingen in het systeem. Formeel mag een deel van deze doormeldingen ook naar een Particuliere alarmcentrale. Echter in het kader van maatschappelijk belang is het toegestaan om bij het RAC aangesloten te blijven.

Vraag 5:

Zijn er gevallen bekend waarbij deze meldingen hebben geleid tot vertraagde hulpverlening bij (gelijktijdige) echte meldingen?

Er is slechts één geval bekend.

Bij de automatische brandmelding in Hardenberg, wat om een ongewenste / onechte brandmelding ging, kwam enkele minuten later een brandmelding binnen, hier was daadwerkelijk brand. De alarmcentrale alarmeerde daarom een tweede brandweerauto die in de post Hardenberg staat gestationeerd. Dit heeft niet tot enige vertraging geleid.

Verder zijn er bij de brandweer geen andere automatische brandmeldingen voorgekomen waardoor een echte melding heeft geleid tot vertraging van de brandweer.

Vraag 6:

Wat zijn de (maatschappelijke) kosten van deze onechte/ongewenste meldingen? Denk hierbij aan: uitrukken, materieel, tijd, inzet vrijwilligers, etc.

De kosten van de brandweer voor een uitruk uur zijn de volgende⁵:

1 uur bevelvoerder	€ 29,89
3 uur manschap A	€ 64,53
3 uur manschap B	€ 71,40
Dieselolie	<u>€ 10,00</u>
Totaal	€175,82

Bij een uitruk in een tankautospuiter gaan altijd 6 a 7 personen mee.

Organisatie- en overheadkosten niet meegenomen; deze hebben geen invloed op extra uitrukken. De kosten van de brandweertankauto's blijven gelijk, met uitzondering van diesel.

Bij een onechte/ongewenste melding rijdt de brandweer wel altijd door naar het object, dit heeft meerdere voordelen:

- vergroten object kennis voor brandweerpersoneel;
- de oorzaak kan vaak achterhaald worden door verkenning brandweer;
- voorlichting aan de gebruiker geven hoe dit in de toekomst voorkomen kan worden.

---

⁵ Deze gegevens zijn tijdens de fase van bestuurlijk hoor en wederhoor door de commandant brandweer nader toegelicht. Uit die toelichting blijkt dat met een uitruk *maximaal* 1 uur gemoeid is. Normaal gesproken betreft de tijd tussen alarmering tot ter plaatse zijn zo'n 10 minuten. Vervolgens 20 minuten afhandeltijd (kijken en analyseren) en terug naar kazerne en werk zo'n 15 minuten.

Vraag 7:

Wat is het beleid van het college/de brandweer (al dan niet in regionaal en/of landelijk verband) geweest om het aantal meldingen terug te dringen? Denk hierbij aan: communicatie algemeen, communicatie specifiek, waarschuwingen, dwangsommen, etc.

Het terugdringen van de automatische brandmeldingen heeft de landelijke aandacht. Van daaruit heeft brandweer Nederland diverse projecten doen starten. Hieronder worden de landelijke projecten benoemd en de aanpak die de Veiligheidsregio IJsselland hier vervolgens op heeft genomen. Als laatste wordt ingegaan op de lokale aanpak bij de automatische brandmeldingen.

Landelijke aanpak:**NUT**

Op 23 mei 2011 is het eindrapport NUT (Nodeloze Uitrukken Terugdringen) uitgekomen. Een onderdeel van het rapport gaat in op het voorstel van BZK om bij een aantal gebruiksfuncties de verplichte doormelding bij brandmeldinstallaties af te schaffen.

Hiervoor zijn bij de komst van het Bouwbesluit 2012 de regels aangepast en daalt het aantal verplichte aansluitingen aanzienlijk. Voor gebouwen waar een automatische doormelding niets toevoegt aan het veiligheidsniveau van burgers of het veilig optreden van brandweermensen is de verplichting komen te vervallen per 1 april 2012.

[...]

Enkele aanbevelingen uit het rapport NUT zijn:

1. Het uitbrengen van een advies aan het ministerie van BZK over het niet afschaffen van de verplichte doormelding voor hotels zonder 24- uursbewaking.
2. Het opstellen van een protocol met betrekking tot de randvoorwaarden voor verificatie.
3. Het opstarten van besprekingen met het ministerie over gerichte, heldere communicatie aan gebruikers van gebouwen, over de wettelijke verankering van de verificatiemogelijkheid en over de wettelijke verankering en kwaliteitsborging van PAC's en verificatie van PACmeldingen.
4. Het opstarten van een vervolgtraject in samenwerking met de PAC-branche.
5. Het opstellen van een handreiking waarin de conventionele methode verder wordt uitgewerkt aan de hand van de bevindingen uit het project NUT.

Regionale uitvoering project NUT

Naar aanleiding van bovenstaande ontwikkelingen heeft het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio IJsselland op 29 maart 2012, conform de landelijke lijn, besloten om alleen verplichte aansluitingen op het regionale brandmeldsysteem te accepteren. Ook is besloten een nader voorstel te doen van de categorieën bedrijven en instellingen die een aansluiting kunnen behouden op het OMS maar waarvoor geen wettelijke verplichting aanwezig is. Dit in het kader van maatschappelijk of cultureel belang.

Voor brandweer Hardenberg heeft dit betekend dat inmiddels 34 aansluitingen afgesloten zijn, vanaf 2006 tot moment van afsluiting hebben deze 34 objecten totaal: 168 loze meldingen veroorzaakt. Door voorgaande 34 objecten af te sluiten is het de verwachting dat brandweer Ommen-Hardenberg gemiddeld 25 automatische brandmeldingen minder op jaarbasis heeft. Momenteel zijn er nog 55 verplichte aansluitingen bij het RAC.

Landelijke project STOOM

Het project NUT is formeel afgesloten met het symposium op 17 november 2011. Gelijktijdig is het project STOOM (Structureel Terugdringen Ongewenste en Onechte Meldingen) gestart met als doelstelling de brandweerkorpsen te stimuleren bij het verder terugdringen van het aantal ongewenste en onechte meldingen met een reductie van 50% binnen 5 jaar (dit is inclusief de implementatie Bouwbesluit 2012).

Het project STOOM bestaat uit een kennisplatform waarin alle regio's vertegenwoordigd zijn en is opgedeeld in de volgende deelprojecten:

1. Verificatie meldingen alarmcentrales (RAC en PAC)
Kwaliteitsverbetering van de doorgifte van automatische meldingen door PAC's en RAC's door middel van verificatie.
  2. Juridisch fundament onder STOOM
Het in juridisch zin bepalen van de publieksrechtelijke, privaatrechtelijke en strafrechtelijke grenzen voor de brandweer (inclusief meldkamer) bij loze meldingen. Onderdeel hiervan is het onderzoeken om langs strafrechtelijke weg onwillige PAC's te dwingen geen ongeverifieerde meldingen aan de brandweer door te geven.
  3. Brandveiligheidsbewustzijn loze meldingen (start 2013)
Vergroten brandveiligheidsbewustzijn bij gebruikers, eigenaren en verzekeraars.
  4. Meet- en registratiesystematiek automatische meldingen
Verbeteren van de regionale meet- en registratiesystematieken van automatische meldingen zodat landelijk beeld en inzicht in automatische meldingen ontstaat.
  5. Handreiking TOOM (start 2013)
Verdieping handreiking: het bieden van handvatten aan gemeenten en brandweer, het delen van kennis en het bieden van ondersteuning aan collega's.
  6. Kennisdeling
Verspreiding van kennis en informatie door het organiseren van netwerkdagen.
- [...]

Gemeentelijke aanpak:

Wat doet de gemeentelijke Brandweer om onechte / ongewenste meldingen tegen te gaan.

In de afgelopen jaren zijn alle abonnees door de brandweer aangeschreven en zijn de veel plegers bezocht door de afdeling Risicobeheersing om te kijken naar een oplossing. Dit heeft voor enkele abonnees geholpen en de ongewenste / onechte doormeldingen afgenomen.

Een andere aanpak, gericht op de talloze ongewenste en onechte meldingen welke wij van een instelling binnen kregen, was om afspraken te maken met de interne organisatie, zodat deze eerst de tijd kreeg om te verifiëren of er een daadwerkelijke brandmelding was. Hiervoor heeft dit bedrijf 2 minuten de tijd voordat de melding automatisch doorgaat naar de alarmcentrale van de brandweer. Deze werkwijze is op 15 september 2009 door burgemeester en wethouders van de gemeente Hardenberg geaccordeerd.

Verder wordt er maatwerk toegepast als het gaat om op zichzelf staande gevallen, bijvoorbeeld op een afdeling van een instelling woont een bewoner die met grote regelmaat een handbrandmelder indrukt. Op deze handbrandmelder zit geen vertraging, hierdoor wordt de brandweer ongewenst gealarmeerd. Om dit te voorkomen heeft de brandweer ingestemd met de volgende oplossing:

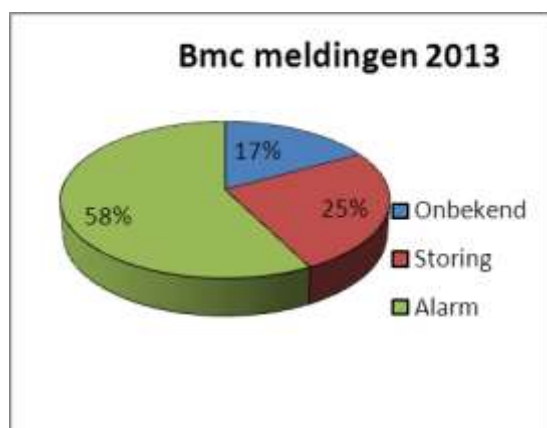
Om deze bewuste handbrandmelder te activeren is een sleutel nodig, alle medewerkers welke een sleutelbos bij zich hebben, krijgen een sleutel om bij een daadwerkelijke brand deze handbrandmelder te kunnen bedienen. Zodoende kan de bewoner geen onechte brandmelding meer doen middels de handbrandmelder.

Ook voor een verzorgingstehuis, zijn afspraken gemaakt om in de dag situatie een vertraging op de brandmeldinstallatie toe te staan van maximaal 1 minuut acceptatietijd en een vertraging van 3 minuten in de periode van 07:00 tot 22:00 uur.

Deze genomen maatregelen zijn echter niet altijd zomaar te accepteren. Hier staat tegenover dat een organisatie de eerste hulpverlening zelf moet kunnen doen. Een (extra) goed opgeleide BHV organisatie maakt hier onderdeel van uit. Deze organisaties hechten hun waarde aan een goede interne BHV organisatie waardoor deze maatregel genomen kon worden.

Vraag 8:
(Hoe) werkt dit beleid in de praktijk?

In onderstaande tabel zijn de totale aantallen brandmeldingen van de betreffende instelling over het jaar 2013 weergegeven. Hierin is aangegeven wat de oorzaken van de meldingen is geweest. Ook is aangegeven hoe vaak de brandweer is uitgerukt. Door de te nemen maatregel van 2 minuten vertraging heeft dit de brandweer 211 nodeloze uitrukken bespaard in 1 jaar.

Deze instelling heeft in 2013 de volgende aantallen automatische brandmeldingen gehad.

Onbekend	38 stuks
Storing	57 stuks
Alarm	129 stuks
Totaal	224 stuks

Van deze automatische brandmeldingen zijn er dit jaar 13 stuks doorgegaan naar de brandweer.

Beoordeling

De door de brandweer verstrekte informatie heeft de commissie in positieve zin verrast. Het gevoel dat bij de commissie bestond, bleek niet terecht en er wordt zowel landelijk als regionaal, maar zeker ook lokaal veel tijd en energie gestoken in het voorkomen van nodeloze meldingen, zonder daarbij de veiligheid uit het oog te verliezen.

Het aantal ongewenste/onechte meldingen is ook lager dan de commissie vooraf had ingeschat, gelet ook op de gemeentegrootte en het grote aantal zorginstellingen binnen de gemeentegrenzen. Het aantal vertoont ook een dalende lijn. Daarbij weliswaar, zoals de brandweer zelf ook aangeeft, geholpen door het Bouwbesluit 2012 per 1 april 2012, maar Hardenberg blijft positief afsteken tegenover andere gemeenten. Ook de tijdens het gesprek gemaakte opmerking dat een onterechte melding, als bijvoorbeeld droogkoken, in praktijk ook heel gemakkelijk een echte brand kan opleveren, geeft inzicht in de praktijk achter de getallen. Dergelijke praktijkvoorbeelden blijken niet uit statistieken, maar geven wel een meer genuanceerd beeld over dit thema.

De kosten lijken lager dan elders, maar helaas blijkt een goede vergelijking niet mogelijk door een andere wijze van registreren door het CBS en binnen de regio. Met ingang van 2014 (start van de Veiligheidsregio) zal er binnen de regio naar verwachting wel meer eenduidigheid van registratie zijn. Wel meent de commissie dat de *maatschappelijke* kosten hoger zullen zijn dan door de brandweer aangegeven. Wij denken daarbij aan bijvoorbeeld improductieve uren bij het bedrijf waar de vrijwilligers worden opgeroepen, afschrijving materiaal, reistijd/-kosten etc. Mede hierom acht de commissie het een goede zaak dat de brandweer er alles aan doet om het aantal onechte en ongewenste meldingen terug te dringen.

De commissie begrijpt dat de brandweer bij een onterechte uitruk, tóch doorrijdt naar de instelling of het betrokken bedrijf, om daar – samen met de beheerder – te kijken naar de oorzaak en daarbij ook in preventieve zin werk te verrichten. Bijkomend voordeel voor de brandweer is dat zo ook kennis wordt opgedaan van bezochte locatie. De commissie vindt dat een goede werkwijze en hoopt dat deze werkwijze in de toekomst voortgezet kan worden.

Uit de toelichting tijdens het gesprek heeft de brandweer aangegeven weinig heil te zien in streng handhaven en het toepassen van sancties bij veelplegers. Enerzijds levert dit hoge kosten op door juridisering / administratieve kosten, anderzijds blijkt dat het weinig resultaat oplevert (er gebeurt vaak niks aan de oorzaak). Daarnaast is de brandweer wettelijk verplicht om uit te rukken en hecht de brandweer aan een goede relatie met bedrijven en instellingen. Er wordt daarom meer waarde gehecht aan goede – op maat gemaakte – afspraken, projecten als 'verificatie' en – in de toekomst – nieuwe technieken zoals slimme melders. Langs die weg kunnen (de kosten van) onnodige uitrukken meer worden beperkt, dan door (vaak) langslappende en dure juridische procedures.

Proces

De commissie heeft bovenstaande bevindingen en beoordeling op 20 november 2013 in het kader van "hoor en wederhoor" voorgelegd aan de commandant van de brandweer en de burgemeester. Zoals hiervoor al aangegeven heeft dat geleid tot een kleine aanpassing van het rapport.

Conclusie

Op grond van de ontvangen informatie en de beoordeling daarvan komt de commissie tot de slotsom dat er op dit moment geen aanleiding is voor nader onderzoek naar de aanpak van onnodige brandmeldingen door de brandweer. De commissie is blij verrast door de wijze waarop met dit probleem wordt omgegaan. Ze kan alleen maar hopen dat de huidige beleidslijn kan worden voortgezet bij de regionale brandweer, die per 1 januari 2014 start.

Aanbevelingen

Naar aanleiding van deze quick scan en de hierboven weergegeven beoordeling en conclusies heeft de rekenkamer de volgende aanbevelingen:

- Met de start van regionale brandweer beveelt de commissie aan om een eenduidige registratie en werkwijze te hanteren voor onechte en ongewenste meldingen. Op die manier kan beter vergeleken worden;
- De commissie beveelt tevens aan om niet te schuwen met een juridische aanpak indien dat écht nodig is. Niet altijd kan worden volstaan met goede gesprekken en afspraken;
- Tot slot vraagt de commissie om de werkwijze van de gemeente Hardenberg onder de aandacht te brengen binnen de Veiligheidsregio IJsselland met als doel deze werkwijze regio-breed te hanteren.

Tot slot

De commissie dankt de brandweer en het bestuur voor de ontvangen informatie en de wijze waarop dit onderzoek heeft kunnen plaatsvinden. Mocht deze brief om verheldering vragen of anderszins vragen opleveren, dan is de commissie te allen tijde bereid een nadere toelichting te geven.

Wij zenden deze brief ook aan het college van burgemeester en wethouders, met het verzoek dit rapport ook ter kennis te brengen aan het bestuur van de Veiligheidsregio.

December 2013

Hardenberg,

M. Breukelman,
Voorzitter a.i. rekenkamercommissie Hardenberg

Bijlage 1: beantwoording vragen door brandweer
Bijlage 2: opzet quick scan

Brandweer

Rekenkamer Gemeente Hardenberg
Postbus 500
7770 BA HARDENBERG

Postbus Postbus 500
7770 BA Hardenberg
Bezoekadres Stephanuspark 1
7772HZ Hardenberg
Internet www.hardenberg.nl
Telefoon 14 0523

Uw kenmerk Behandeld door dhr. Reintjan Hoefman
Zaaknummer 611645 Team Brandweer Hardenberg, 23 oktober 2013
Documentnummer
Onderwerp Onderzoeksvragen van de rekenkamer gemeente Hardenberg m.b.t. automatische brandmeldinstallaties.

Inleiding

De rekenkamer commissie van de gemeenteraad van Hardenberg heeft vragen gesteld met betrekking tot de automatische brandmeldingen binnen de gemeente Hardenberg. De indruk bestaat dat veel nodeloze uitrukken plaatsvinden en dat hier veel tijd en geld mee gemoeid is. In deze notitie geeft de brandweer Ommen-Hardenberg antwoord op de gestelde vragen van de rekenkamercommissie en wordt aangegeven welke activiteiten zijn ondernomen om de automatische brandmeldingen terug te dringen.

Jaarlijks rukt de brandweer van de bestuursdienst Ommen-Hardenberg circa 174 keer per jaar uit naar een automatisch brandalarm in de gemeente Hardenberg. In zeven procent van deze gevallen gaat het om een echte brand. De loze alarmeringen zijn vaak te wijten aan menselijk handelen. Veel loze meldingen worden veroorzaakt door koken, werkzaamheden of roken onder een melder.

In bijgaande notitie op pagina 2 zijn de wettelijke kaders voor automatische brandmeldingen beschreven. Vervolgens wordt vanaf pagina 4 ingegaan op de vragen die gesteld zijn door de rekenkamercommissie.

Wettelijk kader

Automatische brandmeldinstallatie met doormelding:

In het Bouwbesluit⁶ is vastgelegd wanneer een gebouw dient te beschikken over een brandmeldinstallatie en de NEN 2535 (versie 2009) welke specifiek in gaat op brandveiligheid. In deze wet- en regelgeving en normering wordt tevens aangegeven of gebouwen verplicht aangesloten moeten zijn op de Regionale Alarmcentrale. Een overzicht hiervan is bijgevoegd in bijlage I.

Hoeveel meldingen zijn wettelijk toegestaan:

In de NEN 2535 (versie 2009) zijn eisen gesteld aan het acceptabele aantal ongewenste en onechte meldingen, hierbij spelen onder andere de volgende factoren een rol:

- risico;
- bedrijfstijden;
- openbaarheid van het gebouw;
- gebruik van het gebouw;
- moeilijkheidsgraad van het gebouw;
- ligging van het gebouw;
- organisatie van de brandweer;
- milieuaspecten;
- bedieningsfouten;
- kwaadwilligheid.

Voorbeeld:

Een bedrijfspand in de gemeente Hardenberg

<u>Intern maximum aantal per jaar</u>		
Ongewenste brandmeldingen	4,94	
Onechte brandmeldingen	2,12	
<u>Ongewenste en onechte meldingen samen*</u>	7 Intern	
* minimaal altijd 1 toegestaan		
<u>Extern maximum aantal per jaar</u>		
Ongewenste brandmeldingen	1,65	
Onechte brandmeldingen	0,71	
<u>Ongewenste en onechte meldingen samen*</u>	2 Extern	
* minimaal altijd 1 toegestaan		

Hieruit blijkt in dit voorbeeld dat in dit geval maximaal twee stuks onechte / ongewenste brandmeldingen per jaar mag doormelden. In werkelijkheid komen hier per jaar gemiddeld tien onechte / ongewenste brandmeldingen vandaan.

⁶ <http://www.bouwbesluitonline.nl/Inhoud/docs/wet/bb2012/hfd1>

Deze meldingen worden bijna altijd veroorzaakt door schoonmaak werkzaamheden, en water in de melders.

Wanneer is het een ongewenste of onechte brandmelding:

Om het aantal ongewenste en onechte meldingen inzichtelijk te maken, is het noodzakelijk om een indeling in categorieën te maken. De NEN 2535 (versie 2009) geeft hier enige richtlijnen voor, zie onderstaande tabel.

Oorzaak	Categorie	Maatregelen
<ul style="list-style-type: none"> • Brandontwikkeling • Brandstichting 	Echte brandmelding	<ul style="list-style-type: none"> • Inbraakpreventie • Organisatie • Inbraakbeveiliging
<ul style="list-style-type: none"> • Roken • Bakken/braden • Flamberen • Uitlaatgassen • Laswerkzaamheden • Soldeerwerkzaamheden • Aërosolen uit productieproces • Met kwade opzet activeren handbrandmelder 	Ongewenste brandmelding	<ul style="list-style-type: none"> • Organisatorisch • Beheer • Controle • Projectie aanpassen • Techniek aanpassen • Prestatie-eis aanpassen • Onderhoud uitvoeren
<ul style="list-style-type: none"> • Stoom/douche/waterkoker • Beschadiging • Atmosferische beïnvloeding • Vervuilde melder • Beïnvloeding door ander systeem; Elektro Magnetische Compatibiliteit (EMC) • Opwervelend stof • Lijmwerkzaamheden (vloerbedekking) 	Onechte brandmelding	<ul style="list-style-type: none"> • Organisatorisch • Techniek aanpassen • Projectie aanpassen • Prestatie-eis aanpassen • Onderhoud uitvoeren

Bron: NEN 2535 versie 2009

Vraag 1:

Wat zijn de aantallen en hoe is de verhouding van echte en onechte/ongewenste meldingen in de jaren 2009 t/m 2013 (tot nu toe)?

Brandmeldingen Gemeente Hardenberg via automatische brandmeldinstallatie vanaf het jaar 2007 tot heden.

Percentage automaten afgezet tegen gewenste meldingen										
jaar	totaal	gewenst		onecht		ongewenst		onbekend		pac
Hardenberg	oms		%		%		%		%	
2007	203	6								
2008	196	3								
2009	174	5						169	97,1	8
2010	180	8	4,4	43	24	106	58,9	23	12,8	6
2011	190	5	2,6	27	14	76	40	82	43,2	6
2012	193	21	10,9	73	38	99	51,3			4
2013	119	10	8,4	54	45	55	46,2			3
2013	158	13	11	72	61	73	62			4
	interpoleren naar gehele jaar, meldingen van 2013 gaan tot 22-9-2013									
jaar	totaal			jaar	totaal					
Zwolle	oms			Deventer	oms					
2009	937			2009						
2010	875			2010	655					
2011	919			2011	544					
2012	817			2012	483					
2013	636			2013	443					

De afgelopen jaren heeft brandweer Ommen-Hardenberg veel aandacht besteed aan het terugdringen van deze loze meldingen. Mede geholpen door het vernieuwde Bouwbesluit 2012. De verwachting voor dit jaar is dat er totaal circa 158 – 13 (gewenst meldingen) **145** loze meldingen overblijven.

Vraag 2:

Wijkt deze verhouding af van landelijke cijfers en zo ja, hoe wordt dat verklaard?

Percentage loos alarm ten opzichte van alle automaten			
	Totaal loos alarm	Totaal loos alarm	alle automaten
	Landelijk	Hardenberg incl.PAC	Overijssel
	Bron CBS		
2009	52900	177	4500
2010	48500	178	4000
2011	54700	191	5000
2012	onbekend	176	onbekend
2013	onbekend	149	onbekend

149 = 145 plus de 4 PAC meldingen

Over de onechte, ongewenste meldingen hanteert het CBS andere criteria voor registratie. Te weten: werkzaamheden (ongewenst), storing apparatuur (onecht), en andere oorzaak. Laatst genoemde (andere oorzaak) wordt niet door de gemeente Hardenberg gebruikt. De brandweer Hardenberg hanteert drie criteria: onecht, ongewenst, gewenst.

Hierdoor is het niet mogelijk de landelijke CBS cijfers en de lokale cijfers zuiver te vergelijken op de onderdelen ongewenst, onecht.

Er is een vergelijking gemaakt naar het totaal aantal inwoners met betrekking tot het aantal automatische brandmeldingen.

Landelijk komt dit op circa 3 tot 3,5 meldingen per 1000 inwoners, voor de provincie Overijssel bedraagt dit circa 3,5 tot 4 meldingen per 1000 inwoners.

Voor gemeente Hardenberg geldt: circa 2,5 tot 3 meldingen per 1000 inwoners. In vergelijking zitten we dus lager.

Vraag 3:

Zijn er opvallende, veelvoorkomende, oorzaken van meldingen?

Uit de registratie van de uitrukverslagen komt naar voren dat de meeste meldingen afkomstig zijn van roken onder een rookmelder, andere veelvoorkomende oorzaken zijn, bakken en braden, stoomvorming, werkzaamheden en baldadigheid. Ook door systeemstoring (beïnvloeding door ander systeem) zijn diverse meldingen binnengekomen.

Vraag 4:**Zijn er "veel-veroorzakende" melders (bedrijven of instellingen) bekend?**

In onderstaande lijst staat de top 10 van de meest veroorzakende instellingen/bedrijven in de gemeente Hardenberg.

Veelplegers:						
	2009	2010	2011	2012	2013	totalen
1	18	10	12	21	13	74
2	13	17	12	20	0	62
3	13	16	12	10	11	62
4	11	10	12	6	2	41
5	10	4	9	7	4	34
6	7	6	10	9	0	32
7	2	10	8	4	6	30
8	3	2	5	7	3	20
9	2	0	0	8	10	20
10	4	3	3	5	4	19

Er wordt per jaar een top 10 lijst bijgehouden van welk bedrijf / instelling de meeste nodeloze brandmeldingen genereerde. Verder wordt er door een medewerker van de afdeling Risicobeheersing contact opgenomen met de eigenaar van de brandmeldinstallatie met de vraag wat de oorzaak is geweest en worden de nodige acties uitgezet om te komen tot verbetering.

Opvallend is dat in 2012 er een bedrijf uitspringt, dit heeft te maken met het vernieuwen van een groot gedeelte van de brandmeldcentrale, tevens wordt er aan gewerkt deze brandmeldcentrale te kunnen certificeren. Een ander bedrijf/instelling springt er ook uit, deze is inmiddels niet meer aangesloten bij het RAC omdat de verplichting tot doormelding is vervallen bij de invoering van het vernieuwde Bouwbesluit 2012.

In het jaar 2012 en 2013 tot heden komen er veel ongewenste / onechte meldingen binnen van een instelling, momenteel zijn er nog veel storingen in het systeem. Formeel mag een deel van deze doormeldingen ook naar een Particuliere alarmcentrale. Echter in het kader van maatschappelijk belang is het toegestaan om bij het RAC aangesloten te blijven.

Vraag 5:**Zijn er gevallen bekend waarbij deze meldingen hebben geleid tot vertraagde hulpverlening bij (gelijktijdige) echte meldingen?**

Er is slecht één geval bekend.

Bij de automatische brandmelding in Hardenberg, wat om een ongewenste / onechte brandmelding ging, kwam enkele minuten later een brandmelding binnen, hier was daadwerkelijk brand. De alarmcentrale alarmeerde daarom een tweede brandweerauto die in de post Hardenberg staat gestationeerd.. Dit heeft niet tot enige vertraging geleid.

Verder zijn er bij de brandweer geen andere automatische brandmeldingen voorgekomen waardoor een echte melding heeft geleid tot vertraging van de brandweer.

Vraag 6:

Wat zijn de (maatschappelijke) kosten van deze onechte/ongewenste meldingen? Denk hierbij aan: uitrukken, materieel, tijd, inzet vrijwilligers, etc.

De kosten van de brandweer voor een uitruk uur zijn de volgende: :

1 uur bevelvoerder	€ 29,89
3 uur manschap A	€ 64,53
3 uur manschap B	€ 71,40
Dieselolie	<u>€ 10,00</u>
Totaal	€175,82

Bij een uitruk in een tankautospuiter gaan altijd 6 a 7 personen mee.

Organisatie- en overheadkosten niet meegenomen; deze hebben geen invloed op extra uitrukken.

De kosten van de brandweerwagens blijven gelijk, met uitzondering van diesel.

Bij een onechte/ongewenste melding rijdt de brandweer wel altijd door naar het object, dit heeft meerder voordelen:

- vergroten object kennis voor brandweerpersoneel;
- de oorzaak kan vaak achterhaald worden door verkenning brandweer;
- voorlichting aan de gebruiker geven hoe dit in de toekomst voorkomen kan worden.

Vraag 7:

Wat is het beleid van het college/de brandweer (al dan niet in regionaal en/of landelijk verband) geweest om het aantal meldingen terug te dringen? Denk hierbij aan: communicatie algemeen, communicatie specifiek, waarschuwingen, dwangsommen, etc.

Het terugdringen van de automatische brandmeldingen heeft de landelijke aandacht. Van daaruit heeft brandweer Nederland diverse projecten doen starten. Hieronder worden de landelijke projecten benoemd en de aanpak die de Veiligheidsregio IJsselland hier vervolgens op heeft genomen. Als laatste wordt ingegaan op de lokale aanpak bij de automatische brandmeldingen.

Landelijke aanpak:

NUT

Op 23 mei 2011 is het eindrapport NUT (Nodeloze Uitrukken Terugdringen) uitgekomen. Een onderdeel van het rapport gaat in op het voorstel van BZK om bij een aantal gebruiksfuncties de verplichte doormelding bij brandmeldinstallaties af te schaffen. Hiervoor zijn bij de komst van het Bouwbesluit 2012 de regels aangepast en daalt het aantal verplichte aansluitingen aanzienlijk. Voor gebouwen waar een automatische doormelding niets toevoegt aan het veiligheidsniveau van burgers of het veilig optreden van brandweermensen is de verplichting komen te vervallen per 1 april 2012.

[http://www.brandweernederland.nl/wat_doen_we/thema-\(brand\)veilige/terugdringenonechte/nodeloze-uitrukken/@22462/nodeloze-uitrukken/](http://www.brandweernederland.nl/wat_doen_we/thema-(brand)veilige/terugdringenonechte/nodeloze-uitrukken/@22462/nodeloze-uitrukken/)

Enkele aanbevelingen uit het rapport NUT zijn:

1. Het uitbrengen van een advies aan het ministerie van BZK over het niet afschaffen van de verplichte doormelding voor hotels zonder 24- uursbewaking.
2. Het opstellen van een protocol met betrekking tot de randvoorwaarden voor verificatie.
3. Het opstarten van besprekingen met het ministerie over gerichte, heldere communicatie aan gebruikers van gebouwen, over de wettelijke verankering van de verificatiemogelijkheid en over de wettelijke verankering en kwaliteitsborging van PAC's en verificatie van PACmeldingen.
4. Het opstarten van een vervolgtraject in samenwerking met de PAC-branche⁷.
5. Het opstellen van een handreiking waarin de conventionele methode verder wordt uitgewerkt aan de hand van de bevindingen uit het project NUT.

Regionale uitvoering project NUT

Naar aanleiding van bovenstaande ontwikkelingen heeft het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio IJsselland op 29 maart 2012, conform de landelijke lijn, besloten om alleen verplichte aansluitingen op het regionale brandmeldsysteem te accepteren. Ook is besloten een nader voorstel te doen van de categorieën bedrijven en instellingen die een aansluiting kunnen behouden op het OMS maar waarvoor geen wettelijke verplichting aanwezig is. Dit in het kader van maatschappelijk of cultureel belang.

Voor brandweer Hardenberg heeft dit betekend dat inmiddels 34 aansluitingen afgesloten zijn, vanaf 2006 tot moment van afsluiting hebben deze 34 objecten totaal: 168 loze meldingen veroorzaakt.

Door voorgaande 34 objecten af te sluiten is het de verwachting dat brandweer Ommen-Hardenberg gemiddeld 25 automatische brandmeldingen minder op jaarbasis heeft. Momenteel zijn er nog 55 verplichte aansluitingen bij het RAC.

Landelijke project STOOM

Het project NUT is formeel afgesloten met het symposium op 17 november 2011. Gelijktijdig is het project STOOM (Structureel Terugdringen Ongewenste en Onechte Meldingen) gestart met als doelstelling de brandweerkorpsen te stimuleren bij het verder terugdringen van het aantal ongewenste en onechte meldingen met een reductie van 50% binnen 5 jaar (dit is inclusief de implementatie Bouwbesluit 2012).

Het project STOOM bestaat uit een kennisplatform waarin alle regio's vertegenwoordigd zijn en is opgedeeld in de volgende deelprojecten:

1. Verificatie meldingen alarmcentrales (RAC en PAC)
Kwaliteitsverbetering van de doorgifte van automatische meldingen door PAC's en RAC's door middel van verificatie.
2. Juridisch fundament onder STOOM
Het in juridisch zin bepalen van de publieksrechtelijke, privaatrechtelijke en strafrechtelijke grenzen voor de brandweer (inclusief meldkamer) bij loze meldingen. Onderdeel hiervan is het onderzoeken om langs strafrechtelijke weg onwillige PAC's te dwingen geen ongeverifieerde meldingen aan de brandweer door te geven.
3. Brandveiligheidsbewustzijn loze meldingen (start 2013)
Vergroten brandveiligheidsbewustzijn bij gebruikers, eigenaren en verzekeraars.

---

⁷ PAC: particuliere alarmcentrale, RAC: regionale alarmcentrale.

4. Meet- en registratiesystematiek automatische meldingen
Verbeteren van de regionale meet- en registratiesystematieken van automatische meldingen zodat landelijk beeld en inzicht in automatische meldingen ontstaat.
5. Handreiking TOOM (start 2013)
Verdieping handreiking: het bieden van handvatten aan gemeenten en brandweer, het delen van kennis en het bieden van ondersteuning aan collega's.
6. Kennisdeling
Verspreiding van kennis en informatie door het organiseren van netwerkdagen.

Landelijke voortgang deelprojecten:

Deelproject verificatie:

Na het publiceren van het protocol "Automatische Branddoormelding, via PAC naar RAC" zijn vele reacties binnengekomen. Het zorgpunt van de brandweer is dat buiten de werktijden toch direct gealarmeerd wordt. Op dit moment wordt het protocol herzien en zit in de afrondende fase. Tijdens de netwerkdag (20 juni 2013) werd de laatste stand van zaken rondom het VEBON protocol OMS gegeven.

Door de deelprojectgroep is een maatregelenpakket "Hoofdpijnen Verificatie Meldingen OMS" opgesteld dat moet leiden tot een reductie in 2016 van 50% van de onnodige uitrukken ten opzichte van 2011.

Gemeentelijke aanpak:

Wat doet de gemeentelijke Brandweer om onechte / ongewenste meldingen tegen te gaan.

In de afgelopen jaren zijn alle abonnees door de brandweer aangeschreven en zijn de veel plegers bezocht door de afdeling Risicobeheersing om te kijken naar een oplossing. Dit heeft voor enkele abonnees geholpen en de ongewenste / onechte doormeldingen afgenomen.

Een andere aanpak, gericht op de talloze ongewenste en onechte meldingen welke wij van een instelling binnen kregen, was om afspraken te maken met de interne organisatie, zodat deze eerst de tijd kreeg om te verifiëren of er een daadwerkelijke brandmelding was. Hiervoor heeft dit bedrijf 2 minuten de tijd voordat de melding automatisch doorgaat naar de alarmcentrale van de brandweer. Deze werkwijze is op 15 september 2009 door burgemeester en wethouders van de gemeente Hardenberg geaccordeerd.

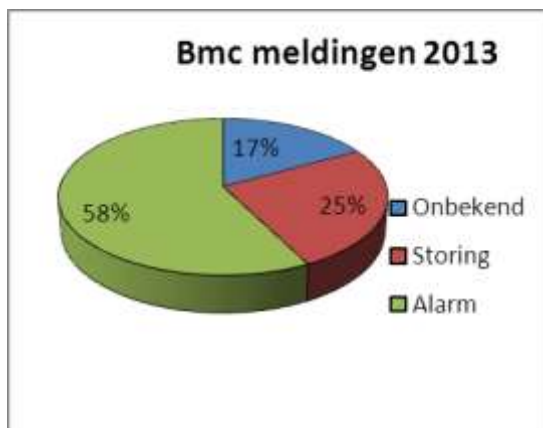
Verder wordt er maatwerk toegepast als het gaat om op zichzelf staande gevallen, bijvoorbeeld op een afdeling van een instelling woont een bewoner die met grote regelmaat een handbrandmelder indrukt. Op deze handbrandmelder zit geen vertraging, hierdoor wordt de brandweer ongewenst gealarmeerd. Om dit te voorkomen heeft de brandweer ingestemd met de volgende oplossing: Om deze bewuste handbrandmelder te activeren is een sleutel nodig, alle medewerkers welke een sleutelbos bij zich hebben, krijgen een sleutel om bij een daadwerkelijke brand deze handbrandmelder te kunnen bedienen. Zodoende kan de bewoner geen onechte brandmelding meer doen middels de handbrandmelder.

Ook voor een verzorgingstehuis, zijn afspraken gemaakt om in de dag situatie een vertraging op de brandmeldinstallatie toe te staan van maximaal 1 minuut acceptatietijd en een vertraging van 3 minuten in de periode van 07:00 tot 22:00 uur.

Deze genomen maatregelen zijn echter niet altijd zomaar te accepteren. Hier staat tegenover dat een organisatie de eerste hulpverlening zelf moet kunnen doen. Een (extra) goed opgeleide BHV organisatie maakt hier onderdeel van uit. Deze organisaties hechten hun waarde aan een goede interne BHV organisatie waardoor deze maatregel genomen kon worden.

Vraag 8:
(Hoe) werkt dit beleid in de praktijk?

In onderstaande tabel zijn de totale aantallen brandmeldingen van de betreffende instelling over het jaar 2013 weergegeven. Hierin is aangegeven wat de oorzaken van de meldingen is geweest. Ook is aangegeven hoe vaak de brandweer is uitgerukt. Door de te nemen maatregel van 2 minuten vertraging heeft dit de brandweer 211 nodeloze uitrukken bespaard in 1 jaar.

Deze instelling heeft in 2013 de volgende aantallen automatische brandmeldingen gehad.

Onbekend	38 stuks
Storing	57 stuks
Alarm	129 stuks
Totaal	224 stuks

Van deze automatische brandmeldingen zijn er dit jaar 13 stuks doorgedaan naar de brandweer.

Met vriendelijke groet,

Brandweer Ommen-Hardenberg,

Martin Cuperus,
Commandant.

Bronvermelding:

Brandweer Nederland
Bouwbesluit 2012
Brandweerstatistiek 2009
Brandweerstatistiek 2010
Brandweerstatistiek 2011
NEN 2535

Bijlage I brandmeldinstallaties

	Hoogste vloer van de gebruikt	Omvang van de bewaking, volgens NEN 2535	Certificaat als bedoeld in artikel 6.20 zesde lid	Doormelding volgens NEN 2535	
	Gebruiksvloer	Groter dan (m ²)	Hoger dan (m)		
1 Woonfunctie					
a Woonfunctie voor zorg					
1. Zorgclusterwoning voor zorg op afroep, in een woongebouw	-	-	gedeeltelijk	-	-
2. Zorgclusterwoning voor 24-uurs zorg niet in een woongebouw	-	-	volledig	-	-
3. Zorgclusterwoning voor 24-uurs zorg in een woongebouw	-	-	gedeeltelijk	ja	ja
4. Groepszorgwoning voor zorg op afspraak	-	-	volledig	-	-
5. Groepszorgwoning voor zorg op afroep	-	-	volledig	-	-
6. Groepszorgwoning voor 24-uurs zorg	-	-	volledig	ja	ja
7. Andere woonfunctie voor zorg	-	-	-	-	-
b. Andere woonfunctie	-	-	-	-	-
2 Bijeenkomstfunctie					
a Voor het aanschouwen van sport	-	-		-	-
b Kinderopvang voor kinderen jonger dan 4 jaar	200	-	volledig	-	-
	-	1,5	volledig	ja	ja
c Andere bijeenkomstfunctie	-	5	gedeeltelijk	-	ja
	-	50	volledig	-	ja
	500	-	niet autm.	-	-
	1000	-	gedeeltelijk	-	ja
	5000	-	volledig	-	ja
3 Celfunctie	-	-	volledig	ja	ja
4 Gezondheidszorgfunctie					
a Gezondheidszorgfunctie met bedgebied	-	-	volledig	ja	ja
b Andere gezondheidszorgfunctie	-	20	niet autm.	ja	-
	-	50	gedeeltelijk	ja	ja
	-	4,1	niet autm.	-	-
	250	1,5	niet autm.	-	-
	500	-	niet autm.	-	-
5 Industriefunctie					
a Lichte industriefunctie	-	-	-	-	-
b Andere industriefunctie	-	20	niet autm.	-	-
	750	4,1	niet autm.	-	-
	1500	1,5	niet autm.	-	-
	2500	-	niet autm.	-	-
6 Kantoorfunctie					
	-	20	niet autm.	-	-
	-	50	gedeeltelijk	-	ja
	500	4,1	niet autm.	-	-
	750	1,5	niet autm.	-	-
	1500	-	niet autm.	-	-
7 Logiesfunctie					
a logiesfunctie niet in een logiesgebouw	-	-	-	-	-
b logiesfunctie in een logiesgebouw met 24-uursbewaking	250	-	volledig	-	ja
c logiesfunctie in een logiesgebouw zonder 24-uursbewaking	-	1,5	volledig	ja	ja
	250	-	volledig	-	ja
8 Onderwijsfunctie					
	-	4,1	niet autm.	-	-
	-	50	gedeeltelijk	-	ja
	250	1,5	niet autm.	-	-
	500	-	niet autm.	-	-
9 Sportfunctie					
	-	4,1	niet autm.	-	-
	-	50	gedeeltelijk	-	ja
	500	1,5	niet autm.	-	-
	1000	-	niet autm.	-	-
10 Winkelfunctie					
	-	4,1	niet autm.	-	-
	-	50	volledig	-	ja
	500	1,5	niet autm.	-	-
	1000	-	niet autm.	-	-
	5000	13	gedeeltelijk	-	ja
	10000	-	gedeeltelijk	-	ja
	10000	13	volledig	-	ja
11 Overige gebruiksfuncties					
a Besloten overige gebruiksfuncties voor het stallen van motorvoertuigen	-	1,5	niet autm.	-	-
	1000	-	volledig	-	-
	2500	-	volledig	-	ja
	-	1,5	niet autm.	-	-
b Besloten overige gebruiksfunctie voor het personenvervoer	-	13	gedeeltelijk	-	-
	1000	-	niet autm.	-	-
	2500	-	gedeeltelijk	-	ja
c Andere overige gebruiksfunctie	-	-	-	-	-
12 Bouwwerk geen gebouw zijnde	-	-	-	-	-

Quick scan onechte en ongewenste brandmeldingen Hardenberg

Inleiding

Bij de leden van de rekenkamercommissie bestaat de indruk dat er in Hardenberg veel nodeloze brandweeroitrukken plaatsvinden als gevolg van onechte en ongewenste brandmeldingen. Dergelijke nodeloze uitrukken kosten naar verwachting veel geld en inzet. De commissie wil weten of deze aannames kloppen en zo ja, of daar wat aan gedaan wordt.

Onechte en ongewenste brandmeldingen zijn meldingen van automatische brandmeldsystemen van bedrijven en instellingen die zijn aangesloten bij de regionale meldkamer waarvoor de brandweer uitrukt, maar waar – achteraf – geen uitruk noodzakelijk was geweest, omdat er geen sprake was van een daadwerkelijke brand of een andere situatie waarbij de brandweer wordt ingeroepen⁸

In een krantenartikel van De Stentor (5 februari 2011) geeft de brandweercommandant aan dat “*het aantal ongewenste meldingen nog steeds stijgt*”. Hieronder staat een overzicht van de OMS (openbaar meldsysteem) meldingen van Hardenberg over het jaar 2012.

OMS type Echt	28	14 %
OMS type Onecht	73	36 %
OMS type Ongewenst	99	50%
OMS totaal	200	100%

Uit dit overzicht blijkt dat 86% van de meldingen “ongewenst” is. Onechte en ongewenste brandmeldingen zijn al jarenlang een probleem voor de brandweer. Niet alleen in Hardenberg, maar in heel het land. Hiermee zijn veel kosten en tijd gemoeid en het kan de brandveiligheid elders in gevaar brengen.

---

⁸ Onecht

- Stoom, douche, waterkoker
- Vervuilde melder
- Beïnvloeding door ander systeem
- Opwervelend stof
- Atmosferische beïnvloeding
- Beschadiging

Ongewenst

- Bakken, braden
- Onbekend
- Soldeerwerkzaamheden
- Roken
- Lassen
- Uitlaatgassen
- Met kwade opzet activeren handbrandmelder

Op de website van Brandweer Nederland (begin juli 2013) is een project (S)TOOM⁹ te vinden met als doelstellingen:

1. Brandweerkorpsen stimuleren en ondersteunen bij het (verder) terugdringen van het aantal ongewenste en onechte meldingen;
2. Achterliggende doelstelling is een reductie met 50% van nodeloze uitrukken binnen de komende 5 jaar; dit is inclusief de gevolgen van de wijziging van de bouwregelgeving (implementatie Bouwbesluit 2012).

Doel onderzoek

De rekenkamercommissie van de gemeenteraad van Hardenberg wil een beeld krijgen van het aantal nodeloze uitrukken, de kosten daarvan voor de gemeenschap en hoe de brandweer omgaat met onechte en ongewenste meldingen.

Onderzoeksvragen

De rekenkamercommissie heeft hierover de volgende vragen:

- wat zijn de aantallen en hoe is de verhouding van echte en onechte/ongewenste meldingen in de jaren 2009 t/m 2013 (tot nu toe)?
- wijkt deze verhouding af van landelijke cijfers en zo ja, hoe wordt dat verklaard?
- zijn er opvallende, veelvoorkomende, oorzaken van meldingen (zie voetnoot 1)?
- zijn er "veel-veroorzakende" melders (bedrijven of instellingen) bekend?
- zijn er gevallen bekend waarbij deze meldingen hebben geleid tot vertraagde hulpverlening bij (gelijktijdige) echte meldingen?
- wat zijn de (maatschappelijke) kosten van deze onechte/ongewenste meldingen? Denk hierbij aan: uitrukken, materieel, tijd, inzet vrijwilligers, etc.
- wat is het beleid van het college/de brandweer (al dan niet in regionaal en/of landelijk verband) geweest om het aantal meldingen terug te dringen? Denk hierbij aan: communicatie algemeen, communicatie specifiek, waarschuwingen, dwangsommen, etc.
- (hoe) werkt dit beleid in de praktijk?

Uitvoering

De rekenkamercommissie zal deze vragen via de ambtelijke organisatie – intern – uitzetten bij de brandweer met het verzoek hierop schriftelijke te reageren. Aan de hand van de reactie zal (een afvaardiging van) de commissie een gesprek hebben met de commandant van de brandweer of een door hem aangewezen persoon. Ook de portefeuillehouder vanuit het college / de burgemeester zal voor dit gesprek worden uitgenodigd. Aan de hand van de ontvangen informatie en gevoerde gesprekken zal de rekenkamercommissie een conceptrapport met bevindingen aan de raad opstellen. Deze zal voor "hoor en wederhoor" aan commandant en burgemeester worden gezonden. Vervolgens zal een definitief rapport en mogelijke aanbevelingen worden opgesteld.

Eindresultaat

Een rapport in de vorm van een brief aan de raad van de gemeente Hardenberg. Mogelijk zal het rapport ook worden aangeboden aan de Veiligheidsregio IJsselland i.v.m. de vorming van een regionale brandweer per 1 januari 2014.

---

⁹ Structureel Terugdringen Onechte en Ongewenste Meldingen

Tijdspad

Hieronder volgt – bij benadering – het te volgen tijdspad.

Wanneer	Tijdstip	Wat	Wie
10 september 2013	16.00 – 17.30	Definitieve onderzoeksvraag	RKC
Medio september – medio oktober		Uitzetten onderzoek	Secr. RKC
29 oktober	17.00 – 18.30	Interviews (<i>datum nog plannen</i>)	RKC, cmdt bbr en bm
Medio november		Conceptrapport	RKC
19 november		Hoor en wederhoor	cmdt bbr en bm
27 november	16.00 – 17.30	Vaststellen	RKC
		Versturen rapport aan gemeenteraad	Secr. RKC

De rekenkamercommissie gemeenteraad Hardenberg,
M. Breukelman,
Voorzitter a.i.